

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 22/2019-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Kaščákom, Horná 35, Banská Bystrica, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Námestovo v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 156/2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. januára 2019 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej

len „dohovor“) postupom Okresného súdu Námestovo (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 9 C 156/2013 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol, že „... sa správa v konaní aktívne a súčinnosťne, zúčastňoval sa pojednávani, reagoval na výzvy súdu, označoval dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a počas celej doby bol zastúpený kvalifikovaným advokátom. V priebehu konania bol síce po dobu troch mesiacov práceneschopný (ako to súdu písomne oznámil svojim podaním zo dňa 04. 08. 2016), kedy sa nemohol zúčastniť pojednávania, avšak bolo to až v čase, kedy by už bez zbytočných významných prietahov súdu vec bola mala byť skončená. V správaní sťažovateľa preto nespočívajú žiadne také okolnosti, v dôsledku ktorých by bolo mohlo dôjsť k spomaleniu postupu súdu v konaní.

Sťažovateľ podal žalobu dňa 12. 08. 2013. Od začatia konania už uplynulo viac ako päť rokov a vec nie právoplatne skončená, lebo súd nepostupuje podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čím porušuje základné právo sťažovateľa, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a zároveň aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

Napriek mnohým pojednávania vo veci je postup súdu neefektívny, keď vo veci prvýkrát rozhodol až dňa 15. 11. 2017, ale odvolací súd jeho rozsudok uznesením č. k. 5Co/208/2018-218 zo dňa 29. 10. 2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie z dôvodu porušenia sťažovateľovho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

Okresný súd nikdy nevyzval žalobcu na odstránenie vady jeho podania, spočívajúcej v uvedení nesprávneho IČO žalovaného, aj keď sťažovateľ ako žalobca túto vadu sám aj bez výzvy súdu odstránil, ale súd sa s touto skutočnosťou náležitým zákonným spôsobom nevysporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia, čo bolo ďalším z dôvodov zrušenia jeho rozsudku odvolacím súdom.

Postup súdu v konaní je podľa názoru sťažovateľa neefektívny, čím súd spôsobil zbytočné významné prietahy v konaní a tým porušuje aj namietané práva sťažovateľa. Popísané predlžovanie súdneho konania sťažovateľ vníma ako odmietnutie výkonu spravodlivosti. Zbytočné prietahy v konaní priamo vyvolávajú aj zbytočné trovy súdneho

konania, a to nielen tie, ktoré musí znášať sťažovateľ ako strana sporu, aj tie, ktoré znáša štát. Takýmto spôsobom je hrubo porušovaná zásada hospodárnosti súdneho konania.“

3. Sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vydal nález, ktorým vysloví porušenie jeho v bode 1 označeného práva postupom okresného súdu v napadnutom konaní a aby ústavný súd prikázal okresnému súdu v napadnutom konaní konať bez zbytočných prieťahov. Okrem toho sa sťažovateľ domáha aj priznania finančného zadosťučinenia v sume 6 500 € a náhrady trov konania.

II.

4. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

7. Podľa § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“).

Podľa § 92 ods. 1 CSP zástupcovi, ktorého si strana zvolila, udelí písomne splnomocnenie...

Podľa § 125 ods. 1 CSP podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe.

8. Ústavný súd je štátny orgán (nezávislý súdny orgán ochrany ústavnosti) a v súlade s čl. 2 ods. 2 ústavy môže konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon. Ústavný súd sa preto musí dôsledne riadiť vymedzením svojich právomocí vyplývajúcich z čl. 125 a nasledujúcich ústavy a ďalej konkretizovaných v zákone o ústavnom súde a pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde môže prijať na ďalšie konanie iba také podanie, ktoré spĺňa všetky náležitosti kvalifikovaného návrhu ustanovené v zákone o ústavnom súde alebo v inom zákone. Poskytnutie ochrany ústavnosti ústavným súdom však predpokladá splnenie všetkých ústavných a zákonných predpokladov a podmienok konania pred ústavným súdom vrátane splnenia zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti (m. m. III. ÚS 663/2014).

9. Vychádzajúc z obsahu sťažnosti ústavný súd konštatuje, že táto sťažnosť napriek tomu, že sťažovateľ je zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom – advokátom, nespĺňa náležitosti kvalifikovaného návrhu na začatie konania pred ústavným súdom ustanovené iným zákonom.

10. Splnomocnenie podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde je osobitnou listinou preukazujúcou oprávnenosť advokáta vykonávať procesné úkony v konaní podľa čl. 127

ods. 1 ústavy za navrhovateľa ako účastníka konania. Takéto splnomocnenie je osobitným procesným úkonom navrhovateľa ako účastníka konania proti ústavnému súdu, s ktorým sú spojené závažné právne dôsledky.

Vo všeobecnosti platí, že oprávnenie právneho zástupcu konať za svojho klienta, teda za účastníka konania, musí byť počas celého priebehu súdneho konania preukázaná originálom splnomocnenia.

„Zákon *expressis verbis* vyžaduje, aby bolo splnomocnenie udelené písomne. Vzhľadom na význam a procesné účinky zastúpenia je táto formálna požiadavka opodstatnená. Z hľadiska písomnej formy môže mať splnomocnenie listinnú alebo elektronickú podobu (§ 125 ods. 1 CSP).

... Keďže ide o právny úkon v písomnej forme, je zákonnou náležitosťou vlastnoručný podpis splnomocniteľa (§ 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka), prípadne zaručený elektronický podpis v prípade splnomocnenia v elektronickej podobe (§ 40 ods. 4 Občianskeho zákonníka)“ (doc. JUDr. Marek Števíček, PhD. a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016. 1516 s.).

Na elektronickú podobu splnomocnenia treba aplikovať ustanovenia zákona č. 305/2013 Z. z. o elektronickej podobe výkonu pôsobnosti orgánov verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o e-Governmente) v znení neskorších prepisov (ďalej len „zákon o e-Governmente“), pričom oprávnenie konať v mene sporovej strany (účastníka konania) sa preukazuje buď splnomocnením ako elektronickým dokumentom autorizovaným splnomocniteľom v zmysle § 23 zákona o e-Governmente, alebo, ak splnomocniteľ nemôže tento dokument autorizovať, vykonaním zaručenej konverzie pôvodného listinného splnomocnenia v zmysle § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente. Autorizácia splnomocniteľom preukazuje autenticitu splnomocniteľa ako osoby, ktorá splnomocnenie udelila. Autorizácia splnomocnenia advokátom ako splnomocnencom nie je postačujúca, pretože preukazuje len autenticitu splnomocnenca, a teda skutočnosť, že advokát plnú moc prijal.

11. Podľa § 23 ods. 4 zákona o e-Governmente ak nie je preukázaný opak, na účely elektronickej komunikácie je oprávnenie osoby konať za inú osobu alebo v mene inej osoby preukázané vždy, ak

a) konajúca osoba použije na autorizáciu platný mandátny certifikát podľa osobitného predpisu, z ktorého vyplýva oprávnenie konať za túto osobu alebo v jej mene a rozsah tohto oprávnenia, alebo

b) prostriedok, ktorý konajúca osoba použije na autorizáciu, obsahuje identifikátor osoby a z referenčného údajá vyplýva oprávnenie tejto osoby konať za inú osobu alebo v jej mene.

Podľa § 35 ods. 1 písm. b) zákona o e-Governmente konverzia je postup, pri ktorom je celý, bežne zmyslami vnímateľný, informačný obsah pôvodného dokumentu v listinnej podobe transformovaný do novovzniknutého elektronického dokumentu.

Podľa § 35 ods. 2 zákona o e-Governmente zaručenou konverziou je konverzia s cieľom zachovania právnych účinkov pôvodného dokumentu a jeho použiteľnosti na právne úkony vykonaná postupom pre zaručenú konverziu podľa štvrtej časti.

Podľa § 35 ods. 3 písm. a) zákona o e-Governmente osobou oprávnenou vykonávať zaručenú konverziu sa rozumie orgán verejnej moci, advokát a notár.

12. Ústavný súd uvádza, že splnomocnenie malo podobu oskenovanej listiny, bolo síce podpísané zaručeným elektronickým podpisom zo strany právneho zástupcu sťažovateľa, ale nebola vykonaná jeho zaručená konverzia.

V danom prípade transformáciou listinného dokumentu – splnomocnenia podpísaného sťažovateľom – do elektronickej podoby bez vykonania zaručenej konverzie došlo k strate účinkov pôvodného listinného dokumentu rovnako ako pri vyhotovení fotokópie z originálu listinného splnomocnenia.

13. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nedostatok v zákonom predpísaných náležitostiach, aký vyplýva z podania sťažovateľky, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom. Z publikovanej judikatúry jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (napr. IV. ÚS 77/08, I. ÚS 368/2010, III. ÚS 357/2010, II. ÚS 309/2010, I. ÚS 162/2010, IV. ÚS 234/2010, III. ÚS 206/2010, IV. ÚS 159/2010, IV. ÚS 213/2010, IV. ÚS 134/2010).

Ústavný súd v tejto súvislosti už vo svojom uznesení sp. zn. II. ÚS 117/05 z 11. mája 2005 uviedol: „Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom.“

Aj v tomto ohľade naďalej zostáva v platnosti zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“, t. j. bdelym patrí právo, a to o to zvlášť, ak ide o osoby práva znalé (napr. advokát).

14. Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažnosť vykazuje taký nedostatok náležitostí predpísaných zákonom, že nie je možné preskúmať splnenie hoci len procesných podmienok konania pred ústavným súdom, a preto ju z uvedeného dôvodu odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

15. Keďže sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

16. Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. januára 2019